

ČESKA MEJDŽOR

MOŽDA SLEDEĆI PUT

Prevela s engleskog
Tatjana Milosavljević

 Laguna

Naslov originala

Cesca Major

MAYBE NEXT TIME

Copyright © Cesca Major 2023

Translation copyright © 2025 za srpsko izdanje, LAGUNA

Za Bena – koji je Den mojoj Emi

Budi tu gde jesi, inače ćeš propustiti svoj život.

Buda

PRVI DEO

1

3. decembar 2007.

Draga Ema,

Da je po mome, slavili bismo godišnjicu na dan našeg prvog sastanka. Ali ti, naravno, želiš da je obeležimo danas. Obožavaš da kazuješ ljudima ovu priču.

Znaš li da sam te prvi put spazio u krcatom vozu podzemne železnice? Sećam se da sam te video u onoj tvojoj crnoj rolki, imala si crveni ruž koji sada tako dobro znam, a crnu kosu uvrnula si na zatiljku onako po svom. Ali odvratio sam pogled, zato što a) nisam hteo da budem Onaj Jezivi Lik iz Metroa i b) bio sam u kostimu statiste iz Moje pesme, moji snovi.

Dok je voz tutnjao, bio sam te neverovatno svestan. Džuls je rekla nešto duhovito i nasmejala si se onim svojim neverovatnim tihim smehom. Nisam odoleo, ponovo sam te pogledao. Kada si susrela moj pogled, osećaj koji mi je prostrujao kičmom bio je poput električnog udara.

Pokušao sam da se usredsredim na nešto drugo, jednako proklinjući Kostimirani petak na poslu i osećajući se, onako u lederhoznama i s tirolskim šeširom, kao da sam uhvaćen na

prepad. Nije, doduše, da bih i nekog drugog dana smogao dovoljno hrabrosti da išta uradim. I, uostalom, bio sam siguran da si već s nekim. S muškarcem koji je šik poput tebe – koji sigurno nosi savršeno krojena odela, govori tri jezika, ume sa decom, voli životinje i ima alatku za poštovanje.

Međutim, umešala se sudbina: voz je uz trzaj zakočio i posrnuo sam, promašivši rukom držač. Tirolski šešir spao mi je s glave i otkotrljao se, da bi se zaustavio pored tvojih sjajnih smeđih čizmica na pertlanje. Nisam prestajao da se izvinjavam i klećao sam pred tobom u lederhoznama dok se Džuls smejala i rekla mi „Guten tag“ upravo u trenutku kada si mi uputila prvi osmeh: sažaljiv, normalno, zato što sam bio čovek koji nije kadar da održi ravnotežu u vozu. Tvoj dečko u vozu sto posto stoji prav kao sveća i ne pomera se s mesta.

Lep šešir. To su prve reči koje si mi rekla. Glas ti je bio samouveren, ležeran, i zatekao sam sebe kako se vraćajući šešir na glavu pitam je li kosa ulepljena i spljoštena. Čoveče, kaži nešto, pomislio sam. Gukni već jednom. Odmah potom pozeleo sam da sam sročio nešto više od Hvala.

Sećam se da sam bio tužan zbog propuštene šanse, zbog toga što već na drugoj stanici izlazim i što ćeš ti produžiti Centralnom linijom i nestati iz mog života. Što nikada neću saznati kakva si, da li je električni udar koji sam osetio bio stvaran. Ali onda si pogledala prema meni i upitala znam li neki dobar nemački bazar. I mogu li da ti napišem na ceduljici gde se nalazi. Žena dva sedišta od tebe osmehnula se u svoju knjigu.

I pomislio sam TO – ova zanimljiva devojka traži moj broj (ili misli da sam zaista Namac i raspituje se za lokacije nemačkih bazara). Smušeno sam opipavao džepove u potrazi za hemijskom i blokčetom (i ne, ne smatram da je čudno imati ga uza se – ali stvarno bih voleo da ti Heti nije ispričala da sam u njega beležio vrste ptica. Hvala ti onoliko, seko). Ali tada ga nisam imao, tu su bili samo hemijska, novčić od pedeset penija, zgužvani fiskalni račun i moji ključevi od kuće.

Zagladio sam fiskalni račun iz Butsa* i žurno nažvrljao svoj broj na poledini. A onda sam dvaput proverio šta sam napisao – pribojavajući se da izgleda kao da nisam sasvim čitav – ali činilo mi se da moja sedmica liči na jedinicu.

Pokraj prozora iza tebe proletale su pastelno obojene kuće u nizu, najavljujući da će voz vrlo brzo usporiti i zaustaviti se na mojoj stanici. Odreagovao sam delić sekunda prerano i nespretno ti pružio Butsov račun. Ako poželiš da odeš do nemačkog bazara, rekao sam. Usne su ti se razvukle u osmeh i osetio sam toplinu u grudima. Taman sam hteo da ti uzvratim osmeh, a onda sam se ukočio, najednom se prisetivši zbog čega sam poslednji put svratio u Buts.

Ali bilo je suviše dockan. Uzela si račun. Držala si ga u ruci. I dalje si se osmehivala kao da je to Nešto Dobro. Džuls se osmehivala kao da je to Nešto Dobro. Žena dva sedišta od tebe osmehivala se kao da je to Nešto Dobro.

Sranje.

Poželeo sam istog časa da ti otmem papir iz ruke. Tvoj lju-bičasti lak za nokte plivao mi je pred očima dok sam paničio. Keva me je pre neki dan zamolila da joj kupim anusol za šuljeve. Blagi bože. Napisao sam svoj telefonski broj na poledini računa za anusol.

Pitajući se da li da kažem nešto u vezi sa anusolom, da nije kupljen za mene, osećao sam kako trnem od muke.

Grozničavo sam razmišljao šta da kažem, bilo šta što će ti odvratiti pažnju. Tvoja rolka, tako ti je lepo isticala grudi. Imaš lepu rolku. TO SAM HTEO DA KAŽEM, da imaš lepu ROLKU. NARAVNO DA NISAM NAMERAVAO DA NAGLAS IZGOVORIM: „IMAJŠ LEPE GRUDI.“

O gospode, potpuni jebeni užas tog trenutka. Tvoje blago raširene oči pre no što sam počeo da mucam: LEPU ROLKU,

---

* Boots, britanski lanac apoteka-drogerija. (Prim. prev.)

LEPU ROLKU, kao da patim od Turetovog sindroma samo kada pominjem odevne predmete. Nikad u životu nisam se zajapurio od blama, ali tada sam osetio kako mi lice gori kao da će LAVA pokuljati iz mene. A ti si bila divna kad si se nasmejala i pokušala da umanjiš moju nelagodu.

ALI NARAVNO da je voz odlučio da je TO dobar čas da kočnice zacvile. Doslovno sam VIDEO kroz prozor početak perona. I kraj košmara u kom sam se nalazio.

„Moja stanica“, propištao sam. Mislim, to je stvarno bilo pištanje. Zvuk za koji nisam čak bio siguran da umem da ga proizvedem. „Kuća“, rekao sam. Jer očigledno više nisam umeo da sročim rečenicu. A da dohvatim ja lepo onaj mali čekić, razbijem prozor i iskočim?

Džuls i žena dva sedišta od tebe sada su mi se već otvoreno smejale.

Dok si mi zahvaljivala za ceduljicu, moj odraz u staklu pokazivao je razrogačenu sablast.

Samo sam klimnuo glavom, neizrecivo ti zahvalan što se trudiš da budeš ljubazna, da budeš normalna: zbog toga si mi se još više dopala. Što, doduše, nisam rekao, zato što sam dotad već bio sasvim zanemeo: nije bilo verovatno da ću se ikada više usuditi da se obratim nekoj ženi.

Voz je zadrhtao i već sledećeg trenutka zaustavio se na peronu, vrata su skliznula u stranu i praktično sam zaronio kroz njih.

Dok se udaljavao, osvrnuo sam se i tik pre no što ćeš mi se izgubiti iz vida okrenula si glavu i široko mi se osmehnula.

Bože, sećam se da sam cele te večeri bio na mukama, pretvarajući se pred Dejvom da me boli uvo ako se ne javiš, ali sve vreme proveravajući telefon, isto kao što sam kao četrnaestogodišnji balavac proveravao pejdžer. Onaj osmeh, ona vesela iskra u tvojim očima. I poslala si mi poruku, kasno, taman sam pošao na spavanje, ekran telefona osvetlio je moju sobu sablasnoplavičastom nijansom nade.

„Na skali od 1 do 10, koliko si normalan u poređenju sa onim danas? S tim da je 1 potpuno normalan, ono, SMOR; a 10, pa, u fazonu onoga danas?“

Prasnuo sam u smeh i onda smo se malo dopisivali, a kada si shvatila kako možda stvarno nemam nameru da te ukiselim i držim u tegli, dogovorili smo se da se vidimo i bože bila si senzacionalna i nikada se nisam pokajao.

Tako je tipično za tebe da želiš da me primoraš da pamtim taj dan. Heti je rekla da se malčice i upiščila od smeha kada si joj ga posle nekoliko meseci prepričavala.

Eto, uprkos redovnom namigivanju i gađanju ovcama na Fejsbuku, hoćeš da budemo romantični i tako se rodila ideja o ovim pismima. Jedva čekam da pročitam tvoje.

Dakle, šta je sjajno u vezi sa ovom godinom i time što sam s tobom?

Naši izlasci u Kamdenu, naravno – stendap komedija, pozorišta, igranke, pihtije od jegulja, znoj, crno vino.

To kako me neumorno zatrpavaš knjigama, zato što nemaš poverenja u ljude koji ne čitaju.

To kako te je zavolelo i moje društvo (i moji roditelji – mada mi je keva pošto te je upoznala rekla da joj se dopadaš više od mene, što je Previše).

Eurostar piknik iznenađenja.

Ona šetnja obalom u Safoku po provali oblaka (bili smo tako hrabri).

Stalno čekam da nešto krene naopako. Da se ispostavi da si prikriveni rasista ili opsesivni sakupljač kojekakvog đubreta. I premda ne prestaješ da me iznenađuješ (ko bi znao da obožavaš pikado i da imaš neverovatnu zbirku školjki?), puka sreća što sam te sreo uvek me iznova odvali kao maljem.

Sedamnaestog avgusta rekla si mi da me voliš (eto, mogli smo TOG datuma da slavimo godišnjicu!), mada ja i dalje tvrdim da sam ja tebi to rekao i pre toga, samo što me nisi čula. Tvoj sluh

je, zapravo, jedna od stvari koje moram da iskritikujem. Čovek ponekad ima osećaj da si tog trenutka pala s Marsa.

Ali volim te, Ema; ti si neverovatna. Nikad u životu nisam bio srećniji zbog neke odluke, koliko god me je blam kada se toga setim. Hvala bogu za račun iz Butsa.

Srećna nam godišnjica.

Den x x

P. S. Okej, ovo je bila stvarno kul ideja.

Ponedjeljak, 3. decembar 2021. – deset pre podne

Den ga je smesta spazio. „Ovoga maločas *nije* bilo tu.“

„Hmm...?“

Den pokaza u presavijeni papir na kuhinjskom pultu, sa njegovim imenom na brzinu ispisanim na prednjoj strani. Bez reči je otišao tamo, stavio naočari za čitanje i razmotao papir. Lice mu nije odavalo nikakve emocije dok ga je preletao pogledom. Zatim je polako spustio ruku. „Ovo si napisala dok si bila u ve-ceu.“

Pritisnula sam grudi dlanom. „Ne mogu da poverujem da si to rekao!“ (Okej, da se ne lažemo, jesam.)

„Priznaj!“

„Celog dana mi je bilo u torbi. Prema tome, *stavila* sam ga ovde dok nisi bio tu.“

„Ne verujem ti, Ema.“

„Ja sam ti venčana žena, Danijele“, odvrtila sam, što za-pravo nije imalo nikakve veze ni sa čim, i dodala njegovo ime na kraju samo zato što je on dodao moje.

On mahnu papirom. „Napisala si ljubav umesto ljubav.“

„Slučajno“, promrmljala sam.

„I sročila čitave tri rečenice.“

„Ne moram uvek da pišem baš *duga* pisma“, odvrtila sam svvisoka. „Pomislila sam kako bih ove godine mogla da...“

„Ema“, prekide me on strogim glasom. Den je retko kada zvučao strogo. Da je trenutak bio manje ozbiljan, možda bih prokomentarisala kako je to veoma seksi. „Priznaj i gotovo, zaboravila si... opet.“

Teško meni. Oblizala sam usne ne bih li dobila na vreme-nu. Lani je bio strašno razočaran. U toj meri da sam se trglala i rešila da poradim na sebi. Obećala sam – obećala – da ću se ubuduće više potruditi. Uostalom, ta zamisao je meni pala na pamet, pre svih tih godina, a moja prva pisma neretko su imala po šest stranica, „ispisanih spreda i pozadi“, kako je običavao da me zadirkuje. Zašto nisam unela u podsetnik u telefonu? Ili zamolila Heti da me podseti? Ili neko od dece? Ili se naprosto sama setila, poput svakog finog, pristojnog, obzirnog ljudskog bića? Poput Dena...

Smeđe oči, uvećane novim naočarima za čitanje kojih se gnušao („Naočari za čitanje! Ema, tek mi je četrdeset druga!“), bile su mu tužne; bio je povređen. Ponovo.

Iz nekog nepoznatog razloga odlučila sam da radije pređem u napad. „Zašto tome pridaješ toliku važnost?“

Stisnuo je šake, zgužvavši navrat-nanos napisano pisamce koje je držao u ruci. „Zato što *jeste* važno. Ili...“ Zastade, pa nastavi: „Ili sam barem ja verovao da jeste. Možda ti nisi...“ Podigao je glavu i prenerazila sam se videvši mu suze u očima.

„Dene, ne budi takav.“

„Nisam 'takav'. Valjda smem da budem tužan, dođavola.“

„Mama? Tata?“ S vrha stepenica dopre tihi glas. Oboje smo se na peti okrenuli u pravcu zvuka.

„Eto ti sad, probudio si decu.“ Griža savesti nagnala me je da okrivim njega. Otišla sam do vrata kuhinje i ugledala Majlsa kako stoji tamo gore privijajući na grudi svog voljenog plišanog

Tigra – mada osmogodišnjak, nije mogao da zaspi bez njega. „Vrati se u krevet, mili. Začas ću se popeti da te ušuškam.“

„Je l' ste se ti i tata nešto posvađali?“

Odmahnula sam glavom, osetivši ubod bola u grudima. Sećanje na sopstvene detinje strahove dok sam slušala redovne svađe svojih roditelja u sitne sate načas mi je izmaklo tlo pod nogama. „Nismo, mili“, jedva sam izgovorila i usiljeno osmehnula. „To je televizor. Hajde sad lepo, laku noć...“

Vratila sam se u kuhinju i zatekla Dena u kaputu i cipelama, kako navlači povodac na vrat nevoljkom Gasu koji je cvileo.

„S njim se nešto dešava“, rekla sam u nadi da će to skrenuti pažnju sa svađe.

„Hajde, Gase“, obrecnu se Den ustavši.

Očigledno još ljut. Inače bi upitao šta je Majls hteo, ponudio da trkne na sprat i obiđe ga, ali umesto toga je izbegavao moj pogled, stežući povodac obavijen oko šake toliko grčevito da su mu zglobovi pobeledi.

Bilo je čudno. Den se nikada nije ljutio. *Ja* sam umela da se naljutim, da opšujem kada se ošurim ili da se izbezumim kada shvatim da sam zaboravila da iznesem smeće ili kada telefoniram nekoj firmi pa me stave na čekanje i zaborave, ili kada moji roditelji smisle neki nov izgovor zašto ne mogu da dođu i vide unuke. Den je bio čovek veoma mirne naravi, ali večeras mu je vilica bila stegnuta, a mišići napeti kao da će svakog časa eksplodirati.

Gas je zalegao, gotovo dodirujući njuškom pod, i odupro se zaskičavši kada je Den trgao povodac.

„Nemoj tako da ga vučeš...“

„Ne vučem ga. Gase, idemo.“

Den podignu u naručje psa, koji je na to zalajao, i iznese ga iz kuće. Vrata se zalupiše.

Ostala sam da stojim i zarila lice u šake. Gospode. Sve je ovo bila moja krivica. Trebalo je da se naprosto izvinim.

Morala sam nekako popraviti stvar.

„Mama“, začu se sa sprata pospani Majlsov glas.

Sranje.

„Hej, mili“, napola sam prošaputala. „Izvini, tata je izveo Gasa u šetnju. Za sekund dolazim da te ušuškam.“

Vratio se u svoju sobu.

Obazrela sam se po kuhinji i ostacima naše večere. Den je spremio batak u sosu od estragona, koverat koji je pokrenuo ceo karambol ležao je pokraj mog tanjira – moje ime ispisano crnim mastilom, maleno srce tik iznad slova „a“. To pismo mi je takođe ulivalo nervozu. Denova pisma bila su duhovita i puna ljubavi, ali uvek iskrena. A ove godine sam se plašila iskrenog. Taman sam htela da krenem na sprat, kada se začulo.

Koža mi se naježila, a glava se naglo okrenula prema vratima.

Šta se dogodilo?

Blagi bože.

3

Petnaest sati pre toga...

Ležala sam na boku, okrenuta prema prozoru.

Zvuk zvonceta na biciklu.

Otvorila sam oči i trгла se. Kroz uzani prorez na zavesama, zrak sunca udario mi je pravo u oči.

Okrenula sam se na drugu stranu.

„Zdravo“, reče on.

Taman sam htela da se osmehnem, da mu uzvratim: „Zdravo i tebi.“ Ali digitalni sat iza njegovih leđa je trepnuo i uspravila sam se u sedeći položaj toliko naglo da mi se zavrtelo u glavi.

„Sranje.“

Den je takođe seo. „Šta je bilo?“

„Čekaj čas“, odvratila sam. „Zamantalo mi se. Mislila sam da sam podesila budilnik da zvoni ranije.“

Den je ponovo legao, posmatrajući me dok sam prelazila preko sobe. „Ema, vrati se u krevet. Ni deca još nisu ustala.“

„Ne mogu.“

Nešto nedokučivo prelete mu licem kad sam se načas okrenula prema njemu. „Imaš vremena.“

„Stvarno nem... Jaoj.“ Kuk mi je naleteo na drveni stubić na donjem kraju kreveta.

„Jesi li dobro?“ Den pruži ruku prema meni.

„Jesam.“ Trljajući kuk prišla sam komodi i otkačila svoj mobilni s punjača. U kupatilo sam ušla uveliko skrolujući.

„O, zaboga...“

„Šta je bilo?“, doviknu Den.

„Nema toalet-papira.“

Nije odgovorio. Prevrnula sam očima pa sam ustala i uključila tuš. Odloživši mobilni na kraj umivaonika, namrštila sam se ugledavši na keramici tragove neke narandžaste prašine. Od čega je to? Sagnula sam se da pogledam izblize, otirući tačkice dlanom.

Uto zvocnu obaveštenje za poruku na *Fejsbuku*. Zastenjala sam u sebi kada sam videla ime. Žena koja je trebalo da dođe po moj gotovo nov sklopivi bicikl – poklon za četrdeseti rođendan koji sam za protekle dve godine upotrebila otprilike jednom – želela je da pomeri dogovoreno vreme preuzimanja. Ponovo. Ta žena je skoro svakodnevno menjala dogovor, toliko dugo da sam sad već imala osećaj da to traje čitavog mog života. Cela porodica se poslednje dve nedelje provlačila pored njega u predsoblju. Pitala sam se vredi li sve to cimanje pedeset funti, za koliko sam ga prodala ženi iz lokalne grupe majki na *Fejsbuku*. Poslala sam joj palac naviše za „može“.

Na ogledalu se već hvatala para kada sam ostavila mobilni i svukla pižamu. Morala sam da ponovo zakažem kod frizera; skupljajući na zatiljku svoju do ramena dugu kosu primetila sam među crnim vlasima nekoliko sedih, mada je prošlo manje od mesec dana otkako sam se ofarbala. Spazivši svoje lice pre no što je nestalo u magli, namrštila sam se – je li to nova bora? Da li mi je potreban botoks? Moja klijentkinja Skarlet ispričala mi je onomad o fileru pod nazivom viskoderm, koji bolje radi posao. I koji je, beše, vitamin dobar za kožu? D? B? Ili je B dobar za kosu?

„Joj!“ Izmakla sam se i podesila tuš. Mila majko, mora li Den da se šuri svaki put kada se pere?

Kada sam posle nekoliko minuta izašla, čulo se kad je pored vrata spavaće sobe protrčalo dete – sasvim sigurno Majls – osmogodišnjak, ali već visok poput Popi. Prekopavši po hrpi odeće na stolici, izvukla sam izgužvanu belu košulju i suknju sa visokim strukom od rebrastog somota boje burgundca. Odakle mi vremena za peglanje? Čizme? Ili salonke? Sela sam na kraj kreveta navlačeći hulahopke i nagnula se malo unazad da kroz prozor osmotrim vreme. Nije padala kiša, zato sam se odlučila za salonke.

Iz Popine sobe dopirale su nekakva čudna muzika i tu i tamo poneka reč, i podigla sam pogled spremajući se da je pozovem. Morala je da doručkuje pre polaska u školu. Pogled mi privukoše fotografije s plaže na *Instagramu* na ekranu telefona – o, bože, zar Amelijin rok za predaju rukopisa ne ističe sutra? Ove nedelje, u svakom slučaju. A pogledaj nju, ovde na visećoj ležaljci sa jarkocrvenim koktelom u ruci, onde skače uvis na belom pesku plaže. Haštag blaženstvo.

Prebacila sam na *Tviter* – pretrčavši beskrajan niz ljutih političkih tvitova da vidim ima li ikakvih vesti o knjizi. Mila majko, Arturov tvit doterao je do hiljadu dvesta lajkova i trista devedeset jednog retvita. Utroba mi se zgrčila u naletu panike; šta će ovo značiti za današnji sastanak?

Otišla sam do vrata ne prestajući da skrolujem. Jedna urednica koju sam poznavala najavila je prelazak u drugu izdavačku kuću; trebalo bi da je izvedem na ručak i vidim da li možda nešto traži.

„Popi!“, viknula sam, malodušnim glasom pošto mi je pogled upravo pao na članak iz *Bukselera*.^{*} Najava nove knjige poznatog autora, koja je zvučala sablasno slično nečemu čime sam se oduševila razgledajući prošlonedeljnu gomilu rukopisa.

---

^{*} *The Bookseller*, britanski nedeljnik koji izveštava o događanjima u izdavačkoj industriji. (Prim. prev.)

Bučno utrčavši u kuhinju, otvorila sam frižider i usput pogledala Gasa, koji je ležao na svojoj prostirci od flisa. „Neki baš uživaju u životu“, rekla sam. Nije podigao kudravu glavu, a posuda s hranom ležala mu je pokraj njuške netaknuta.

Neko se zakašljao za stolom i spazila sam Majlsu u njegovoj školskoj uniformi, kako bulji u činiju punu suvog kornfleksa. „Jesi li dobro?“

„Tata je trknuo po mleko.“

Nije ni završio a vrata se otvoriše i uđe Den, neobrijan, zapajurenih obraza, guste smeđe kose koja je štrčala pod svim mogućim uglovima, sa cegerom u ruci. „Evo ga“, reče gurnuvši mleko prema Majlsu, koji ga prihvati gotovo i ne osmehnuvši se.

Nisam stigla ni da dovršim misao, a telefon mi je ponovo zvucnuo. „Jao, jesam li ti rekla da je ona žena ponovo pomerila dogovor?“

Den mi je obavio ruku oko pojasa, njegova brada dotače mi kosu iznad uveta dok mi je davao smeđu papirnu kesu. „Rolnica sa cimetom.“

„Hvala ti... a situacija sa Arturom se preko noći dodatno pogoršala. Retvituju ga i neki poznati pisci iz SAD. Isuse Hriste. E, da, a Amelija je na Maldivima, pogledaj.“ Izvila sam se i mahnula mu telefonom ispred nosa. „Neki rizort u kom ti delfini donose doručak, otprilike“ – ekran je bio blesak tirkiznog plavetnila. Den je uživao u mojim pričama o Ameliji – selebriti zvezdi iz popularnog rijalitija o londonskim bogatunkama – imala je više od milion pratilaca, a izdavač koji je objavio njen veganski kuvar čekao je sada njen prvi roman. „Nadam se da Kler neće videti ovo; već dvaput joj je produžavala rok.“

Upitavši se načas zašto je Den tako ćutljiv, okrenula sam se prema Majlsu. „E, da, Majlse... PLIŠANE MECE.“

Na ovo i Den i Majls poskočiše.

„Izvinjavam se.“ Spustila sam ton, dok mi je mozak leteo u pet različitih pravaca. „Imaš li nekih starih plišanih igračaka za Plišanu tombolu? Dene – jesmo li ih sve spremili na tavan ili smo ih pobacali?“

Ja bih samo gomilala bez reda, ali Den je bio organizovan. Imao je fascikle određenih boja sa popisanim kutijama, i koristio je one maleckie lepljive krugove tako da se rupe na papiru formata A4 nikada nisu cepale. Imao je posebnu kutiju za otpalu dugmad i bio je kadar da u svakom trenutku ispoverti iglu i konac. Mislim, zaboga, čovek je isposlovao dozvolu za postavljanje posebnog kontejnera za otpatke.

Den se sruči u stolicu preko puta Majlsa. „Zašto si opet ti zadužena za organizaciju toga? Naša deca su davno prerasla tu grupu za igranje.“

„Znam, ali eto, već sam im obećala.“ Pogledala sam u telefon – tred grupe za igranje na *Votsapu* već je imao trideset sedam notifikacija. Den je bio u pravu, razume se, bila sam mu rekla da ću dati ostavku na položaj predsednice organizacionog odbora, ali niko se nije ponudio da zauzme moje mesto. A meni je to u onim sumanutim prvim godinama bio pojas za spasavanje. Predah od jela razbacanog po podu, beskrajnih noćnih šetnji do dečje sobe zbog cucle / ružnih snova / vode / zagrljaja / piškenja, od jezivog beskrajnog ponavljanja epizoda *Pepe Prasete* u toj meri da na kraju shvatiš kako zapravo ne prestaješ da pevušiš melodiju uvodne špice. Trebali su im volonteri, a u našem kraju je to bilo otprilike jedina raspoloživa opcija sa fleksibilnom satnicom.

Izbegla sam Denov pogled i pokupila stvari za posao, ne zaboravljajući na životno važne papire odštampane kasno sinoć. Želudac mi se okretao pri samoj pomisli na prepodne koje me je čekalo. Ponovo sam pogledala u mobilni; još nije bilo poruke od taksi kompanije. Ali zato sam ugledala drugu poruku. „E, Majlse, sećaš li se Džejkoba? Bio je u tvojoj grupi za igranje. Njegova mama je javila da se sele u Sari. Odgovorila sam da ćemo ih pozvati kod nas pre no što odu.“

Majls je podigao ravnodušan pogled prema meni.

„Majstore, jesi li dobro?“, upita Den, pa se prignu preko stola i prisloni mu dlan na čelo. Majls se ljutito izmakao. Den

i ja smo se zgledali; Majls nikada nije bio razdražljiv. Bilo je dovoljno loše imati jedno dete koje se već ponaša poput purbertelije mada je tek za koji mesec imalo da navrši jedanaestu.

Den se sagnu i pomazi Gasa dok sam ja uzimala novčanik i proveravala je li mi sve u torbi. „Šta je s tobom, kuco? Ne jede ti se?“

„O, za ime...“ Pogledavši na sat dok sam uzimala ključeve, prostenjala sam: „Pre sastanka moram u kancelariju. Ako Popi ovog časa ne siđe, neće stići da doručkuje.“

Den se uspravi. „Idi ti, ja ću da ih razvezem. Danas počinjem kasnije, sećaš se? Ne moram da se pojavim pre sastanka s novim klijentom u jedanaest sati.“ Posle toga je zastao, kao da namerno ostavlja vremena za nešto.

„Divota.“ Poslala sam mu poljubac. Izraz lica bio mu je čudan kada je ponovo seo. Pružila sam ruku i raskuštrala Majlsovu gustu kosu.

„Volim vas, momci!“, doviknula sam iz predsoblja. „Pitajte Popi za plišane igračke, važi?“ A onda sam je čula kako trči niz stepenice. „POPI“, dreknula sam, „PITAJ TATU U VEZI S PLIŠANIM IGRAČKAMA, VAŽI...“

Popi se pojavila na odmorištu na prvom spratu, duge neočešljane kose, neupasane bele košulje, mršavih nogu pod kariраном školskom suknjom. „Gde je moj blejzer?“, upita.

„Hej, pitaj tatu“, doviknula sam joj protežući se da skinem kaput sa čiviluka; guvernal bicikla zario mi se u bok. „Jeb...“ Zaboga, zašto ga ona žena nije već uzela? Mogla sam lepo da ga vratim na tavan ili da ga nekome poklonim. „DENE. Popi ne zna gde joj je blejzer, a u vezi s večerom za klince kuckamo se malo kasnije, je l' važi? Da spremim kobasice u testu?“, viknula sam već otvarajući ulazna vrata, s mobilnim u džepu kaputa, a u mislima već u prevozu. Mogla bih da pročitam do kraja onaj rukopis koji sam počela da čitam juče u podzemnoj.

„Zaboravila si rolnicu sa cim...“, začu se glas, ali već sam bila zalupila vrata za sobom.

Deniz @OdborČet Večeras u pola sedam. Molim te da ne kasniš.

Katrin @Ema Deniz bi da bude ti.

Deniz @OdborČet Raspored kaže da zapisnik večeras vodi Ema.

Katrin @Ema Ne dao bog da zezneš raspored. Lol.

AutorkaLu @Ema Izvini znam da je rano. Zato moraš odmah da odgovoriš. Ne želim da budem *ona* autorka. Maločas proverila na Amazonu i danas imam dve nove kritike! Ali jedna mi dala samo 1 zvezdicu, kao zato što je knjiga loše uvezana, pa se pitam treba li da tražim od Amazona da je ukloni?

AutorkaLu @Ema Izvini! Trebalo je da napišem ovo u prošloj poruci. Ništa, proverila i na Gudridsu i neko mi dao samo 1 zvezdicu jer misli da je Karl pomalo agresivac. Šta misliš, da označim kritiku kao uvredljivu?

AutorkaLu @Ema Nije valjda stvarno agresivac?

AutorkaLu @Ema Izvini! Poslednja, obećavam! Da li da se zabrinem zbog toga što na sajtu izdavača još nema nijedne kritike? Proverila sam, neki koji su objavili knjige iste nedelje imaju i po tri kritike. Je l' bitno?

Jas @Ema Ufff si videla Amelijin Instagram? Hoću da budem ona.

Heti @Ema Imaš vremena za jedan ruččić?

Popi @Mama Tata kaže da ne zna gde je moj blejzer.

Samo što sam izašla iz kuće, setila sam se bar trideset stvari koje moram da kažem Denu, pa sam ispaljivala poruke u hodu.

„Mislim da je njen blejzer verovatno okačen iza vrata u ve-ceu u prizemlju.“

„Kaži Majlsu da ne zaboravi domaći!“

„Možda bi trebalo da ponese i rukavice.“

„Možeš li da izvadiš iz zamrzivača pakovanje kobasica?“

Obično bi mi odgovorio nekim zadirkujućim smajlijem ili sa „Da, Vaše veličanstvo“, ali danas sam dobila samo kratko „OK“. Namršteno sam zurila u dva slova. Šta mu je?

Bog te tvoj, jesam li ponela papire koje sam odštampala za sastanak? Je li taksi kompanija poslala potvrdu? Čekaj, jesam li i u subotu spremala kobasice u testu?

Stanica metroa nalazila se odmah preko puta i sišla sam s trotoara. Zvonjava, uzvik i trglja sam se unazad kad me je biciklista zaobišao za dlaku. Štikla mi se zaglavila u kanalizacionoj rešetki i uspaničeno sam pružila ruku da je oslobodim.

„Jebote...“ Biciklista se ljutito osvrnu prema meni.

Uzlupanog srca spremila sam telefon, zastavši da smirim disanje, i onda krajnje pažljivo pogledala desno pa levo pre no što sam prešla ulicu.

Dok sam se provlačila kroz obrtnu rampu, leva peta trljala mi se o krutu kožu cipele. Zašto nisam obula čizmice?

Stojeći na pokretnim stepenicama dok se oko mene izvijao miris crnog luka i vlage, zurila sam u ostale putnike u svakojakim različitim kaputima kako grčevito stežu torbe i zakopčavaju rance. Još jedan ponedjeljak, još jedan dan kao i svaki drugi. U koliko sam ovih lica nesvesno buljila nekog drugog ponedjeljka? Ponovo sam izvadila telefon, koliko da iskoristim ovo vreme da odgovorim na ponešto.

Tu su bile četrdeset dve notifikacije za Odbor, još dve poruke na *Votsapu* od Lu, čiji je prvi roman objavljen pre dve nedelje. Zašto nemam poslovni telefon? Obožavala je panične poruke. I imejlove. I telefonske pozive. Počela sam da kucam.

Još sam gledala u telefon kad me je podzemna ispljunula a reka putnika odnela naviše i napolje, gde sam zatrepkala od šoka mutnoplavog neba. Koračajući žurno prema agenciji, svratila sam u mali kafić na uglu, shvativši da ni kafu još nisam popila niti sam išta jela. Rolnica sa cimetom je verovatno još ležala na kuhinjskom pultu. O, možda je Den zato ljut na mene?

„Late sa lešnikom, molim vas“, rasejano sam rekla baristi sa tetovažom na vratu, uvijenim simbolom urađenim u crnom mastilu. Nikad nisam upitala šta je to, uprkos tome što sam gotovo svakog radnog dana navraćala u taj kafić.

On se osmehnu pokazujući razmak između dva prednja zuba, koji bi me svaki put podsetio na Popi. „I mafin sa borovnicama?“

„Može“, promumlala sam, shvativši koliko često to poručujem, u koliko sam meri stvorenje navike. Bože, kad li sam se u to pretvorila? „Hvala...“ Glas mi zamre i shvatila sam kako bi stvarno trebalo da ga upitam kako se zove. Mada, neće li biti suviše neprijatno? Da ga pitam sada kada mi pruža moj verovatno hiljaditi mafin? Opet sam izvadila mobilni.

„E, da, obrano mleko“, dodala sam žurno, ponovo podigavši pogled pošto sam se prisetila jutrošnjeg Amelijinog skoka raširenih ruku i nogu na plaži. Kao da će obrano mleko ublažiti

šećerni udar sirupa od lešnika. Stvarno bi trebalo da skinem tri kila – dobro, de, šest kila – koje sam nabacila za ove dve godine otkako sam navršila četrdesetu. Ali gde da nađem vreme za teretanu? Ili za džogiranje? Ili da naprosto uđenem vežbanje na beskrajan spisak svakodnevnih obaveza?

Videla sam poruku od Heti, da se nađemo na ručku, i ugrizla se za usnu. Tako bih *volela* da se vidim sa Heti, ali mogu li zaista da odvojim sat vremena za to? Onaj prokleti sastanak bio je već zakazan, a Linda je insistirala da se prvo nađemo u kancelariji, što je samo oduzimalo još više vremena. Pritom je Heti, meni za ljubav, svaki put potezala u Hamersmit zato da mogu na brzinu da izađem iz kancelarije, mada je radila od kuće u Vimblدون. Govorila je da joj ne smeta, da je tehnološka kompanija iz Silicijumske doline za koju radi opuštena u vezi s tim, te da je ionako sklona da uveče duže radi da bi imala manje ili više slobodno prepodne, ali svedeno nije bilo fer prema njoj. Ostavila sam poruku neotvorenu, da Heti ne vidi da sam je pročitala. Kad smo se uopšte poslednji put videle? Pre sto godina – predugo, po našim merilima – i nedostajala mi je: odgovoriću joj čim budem imala predstavu kako će mi izgledati dan.

Isuse Hriste, već sam imala dvadeset sedam novih imejlova, a poslednji put sam ih proverila sinoć pre no što sam legla. Osetila sam blago stezanje u grudima. Dohvativši svoju papirnu kesu i kafu, izašla sam iz kafića doviknuvši „hvala“.

Pošto sam se tiho ušunjala u firmu, belu zgradu s koje se ljuštila boja stešnjenu između dve veće poslovne zgrade sa staklenim fasadama, pogledala sam prema čiviluku i odahnula videvši da je prazan. Strah mi ispuni utrobu pri samoj pomisli na to prepodne. Hoće li ono što sam pripremila biti dovoljno?

Dok sam se u kaputu provlačila hodnikom, torba mi se češala o knjige naslagane uza zidove u klimave tornjeve. Uspela sam da odgovorim samo na dva imejla – od toga dva odbijanja Skarletine nove knjige, koju smo pre nekoliko dana poslali izdavačima – a onda me je prekinulo zujanje.

Skarlet je bila moj prvi klijent. Uz to što je podizala dvoje tinejdžera i izdržavala bolesnog muža od nastavničke plate, pisala je i predivne romane; umela je kao niko da prodre u dubine emocija. Zнала sam da moram da joj telefoniram i javim. Ugovor o objavljivanju knjige povratio bi njeno posustalo samopouzdanje. Čuću se s njom kasnije, uveriti je da imamo još opcija.

Telefon je ponovo zazujao, a automobil koji je upravo ulazio u uzanu jednosmernu ulicu bio je taksi koji sam rezervisala. Zgrabivši torbu i zalupivši vrata za sobom, upitala sam se koliko će hteti da čeka. I baš dok sam podizala telefon do uva da pozovem Lindu, ugledala sam ih kako nailaze trotoarom, držeći se podruku poput bračnog para penzionera u šetnji, boli njih uvo za sve.

Artur Čamli upadljiv u crvenim pantalonama od rebrastog somota i izgužvanom džemperu boje rđe, sa dugačkom prosedom kosom što se kovrdžala na okovratniku, Linda u svojoj omiljenoj bundi (od nerca: „opaki mali stvorovi, Ema“), kose doterane u oblak blajhutih uvojaka, s ružom razmrljanim cigaretom koju je držala u ruci.

„Džema“, reče Artur podižući moju desnu ruku do svojih suvih usana.

„Taksi je stigao“, kazala sam pokazavši na vozilo što je čekalo s moje leve strane, iza kog se upravo zaustavio drugi automobil.

„Morali smo da odemo na kafu – Jasmina je ponudila Artura instant-kafom“, reče Linda prevrćući očima, sa crvenim tragom ruža na jednom zubu. „Zamisli! A on očima ne može da vidi granule.“

„Stvarno moramo da krenemo...“, kazala sam, pošto sam žurno izvukla ruku iz stiska našeg najuspešnijeg klijenta. Iz ruke koja je manje ili više obezbeđivala plate svih nas. Deset miliona primeraka prodatih širom sveta, uspešna TV serija *Devedesete*, čovek koji je iznedrio jednog od najčuvenijih

jednorukih detektiva-alkoholičara na svetu. Bio je jedna od prvih Lindinih akvizicija kada je pre četrdeset godina osnovala agenciju, i mada nisam više bila njena asistentkinja, i dalje me je pozivala kada se radilo o bilo čemu vezanom za njega. Činilo se kao da je i Lindi i Arturu potreban potčinjeni, neko ko će ovoga učvrstiti u uverenju da je najvažniji pisac koji postoji. Bila je to uloga koju sam pokušavala ali nikako nisam uspevala prestati da igram.

„Baš moramo da idemo tamo?“, durio se Artur. „Mnogo bih radije izveo vas dve prelepe dame na ručak.“

„O, Arture“, nasmeja se Linda zvonko, gaseći cigaretu na trotoaru. „Stvarno si nevaljao“, reče mu. „Mada to *jeste* neverovatna gnjavaža. Ali naša Ema me je *uveravala* da drži sve konce u rukama.“

Nisam mogla a da joj ne uputim pogled pun panike. Ja držim sve konce u rukama? Svaki sekund od telefonskog poziva kojim mi je upropastila vikend provela sam u brizi zbog onoga što bi se moglo dogoditi u naredna dva ili tri sata. Ovaj sastanak mogao je promeniti sve: za agenciju, za Artura, za nju, za mene.

„Ti treba samo da se fokusiraš na to da nam napišeš još svojih divnih knjiga“, nastavi Linda ne hajući što su sada već tri automobila brundala na ulici, a izluđeni taksista podigao obe ruke dok su oni iza njega uporno trubili.

„Stvarno moramo da krenemo“, rekla sam nadglasavajući larmu i polazeći prema taksiju.

„Naše karuce čekaju“, objavi Artur kao da nas vodi na svečanu dodelu Oskara, a ne tamo gde ćemo, vrlo moguće, sve troje da završimo karijeru.

Smestivši se u taksi, posmatrala sam Artura, koji je vonjao na ukiseljeno mleko, kako se udara po mesnatim butinama jadikujući da su mlade autorke krimića preuzele primat u izdavaštvu i „ima ih kao pečuraka posle kiše“ dok ga Linda sa svog mesta teši, i setila sam se odbijenica za Skarletinu knjigu. Šta ja ovo radim?

Deniz @OdborČet Molim da primite k znanju ovo podsećanje. Ema će voditi zapisnik. Večerašnji sastanak počinje u pola sedam. Vozila u osam.

Katrin @Ema Zločesta Ema. I kva sad vozila, jbt?

Jas @Ema Nameravala da budem tamo ali pala u nemilost zbog kafe. Nadam se da će sastanak proći OK i da ćemo i dalje imati posao. Vidimo se kasnije u kancu
 X X

AutorkaLu @Ema Hvala na odgovorima. Ni ja uoopšte nisam mislila da je agresivac. Samo je strastven! Si videla onaj članak u Bukseleru? Mama-noar je rasturao, a sada je navodno prezasićen. Uf. Misliš da je moja knjiga propustila taj voz?

AutorkaLu @Ema Sad pročitah u Gardijanu još jedan članak na temu mama-noara, o tome kako je to nešto novo, pa će možda ipak biti sve u redu. Ha! Možda šibnem Džejn imejl o tome. Još mi nije odgovorila na onaj od prošle nedelje, mada se ticao korica one druge autorke. Da li Ti misliš da će ih čitaoci brkati – jer ja stvarno mislim da su prizori vrlo slični? Možda bismo mogle da popričamo o tome? Danas sam ceo dan u gradu! Ili sutra. Ili kasnije ove nedelje.

AutorkaLu @Ema OK dakle što se korica tiče pokazala sam jednoj drugarici te druge korice i ona takođe misli da su veoma slične.

AutorkaLu @Ema Mada je rekla da joj se sviđa jabuka na mojima, ono kako truli. Ceo dan sam u gradu! Nema žurbe! Pričamo uskoro!

Kler @Ema Hoće li Amelijin rukopis biti na vreme? Moram da obavestim ekipu u marketingu.

Heti @Ema Ručak?

3. decembar 2008.

Draga Ema,

Pune dve godine. Ažurirala si nas na Fejsbuku sa „prijatelji“ na „u vezi“, pa tako znam da je ovo među nama ozbiljno! A ot- kako se Dejav iselio a Heti uselila, mnogo se češće viđamo. Mislilo sam da je on kul u vezi s nama, ali u pravu si, ona zmijska koža u mom krevetu verovatno nije slučajno dospela tamo. Naprosto nisam mogao dozvoliti da Heti i dalje živi s našim roditeljima – počela je da razvija nezdravo interesovanje za slagalice i vist.

Možda bi trebalo da budem pomalo ljubomoran na vašu bliskost, ali meni se to dopada, znam koliko ti Džuls nedostaje sad kada je u Australiji. Kada si sa Heti, vidim tvoju drugačiju stranu – volim da vas uhvatim kada zajedno „radite od kuće“ – u pižamama, s pomadama na licu i laptopovima u pripravnosti dok zasmejavate jedna drugu do suza.

Takođe, osetio sam olakšanje shvativši da ti ne smeta naš nesvakidašnje bratsko-sestrinski odnos – stalno čarkanje i naše priče (tačno, vrlo ozbiljno smo shvatali naš Klub kamenja i primali u članstvo isključivo one koji donesu kamen neobičnog

izgleda). Ponekad te uhvatim kako nas posmatraš tako čežnjivog lica da u tim trenucima uvek poželim da te uhvatim za ruku.

Nagoveštavaš da smo imali različito detinjstvo. Ponekad pomeneš, onako uzgred, nešto poput onih božićnih praznika koje si provela sa Džulsinom porodicom zato što su tvoji roditelji uplatili šestonedeljno putovanje na Antigvu bez tebe, i izvinjavam se ako te zgroženi izraz mog lica izbacuje iz koloseka. Ali mislim da su te priče tvoj način da objasniš zašto ponekad imaš potrebu da ponešto uradiš sama. Zašto zaboravljaš da bi trebalo da kažeš svom dečku kuda ćeš te večeri ili tog vikenda. Mrzim kada mi naprosto saopštavaš svoje planove, obuzme me olakšanje kada shvatim da obuhvataju i mene.

Svestan sam da je Heti, dok smo odrastali, većito priželjkivala da sam žensko. Iz tog razloga znam neprijatno mnogo o ženskoj modi (strejt muškarac ne bi trebalo da zna šta su kilote). Stoga su od prvog časa postojali vrlo realni izgledi da će da te usvoji. Obožava te. Voli te zbog tvoje spontanosti (onaj izlet u Brajton usred nedelje, čas vožnje monocikla) i tvoje dobrote. Zbog toga što si otišla po nju u Herefordšir u tri ujutru onomad kad Ijan nije hteo da je odbaci kući, što si joj napravila fondi kada je dobila onaj posao u kadrovskom koji je toliko želela, što si je čekala u kolima kad je otišla da raskine sa Ijanom.

Ljubazna si prema svima koje susrećeš – naći ćeš bar jednu dobru osobinu čak i kod nekoga koga ja u startu otpišem kao kretena. „Možda se nešto desilo a mi ne znamo ništa o tome, pa ne bi trebalo da izvodimo nikakve pretpostavke.“ „Možda smo ga uhvatili nespremno.“ „Možda ju je neko nekad povredio.“ To je prilično sjajna karakterni crta i, naravno, znači da se manje ili više dopadneš svakome koga upoznaš. Ujedno znači da je ponekad teško znati s kim si istinski bliska – i dalje si pomalo enigma. Ali čim mi saopštiš neku novost, odmah gledaš gde je Heti, čim dođeš s posla otrčiš u njenu sobu da joj pokažeš neki članak koji si pročitala i znaš da će joj se dopasti (kako izgleda, nemoguće je znati previše o Rajanu Rejnoldsu). I presrećan sam